

NŐK ÉS FÉRFIAK A KÖZLEKEDÉSBEN

Természeti törvények, habitusok
eredete és az optimalizálás
lehetőségei, intervenciói

Mercedes

Urbán-Frendl Ildikó - "NEMI KÜLÖNBSÉGEK A KÖZLEKEDÉSBEN" C.KTE-
NKH KONFERENCIA 2014.10.11.

A NEM definíciója

Genetikai nem = kromoszómák

Ivari nem = ivarmirigyek

Hormonális nem = hormonok

Anatómiai nem = külső nemi jelleg

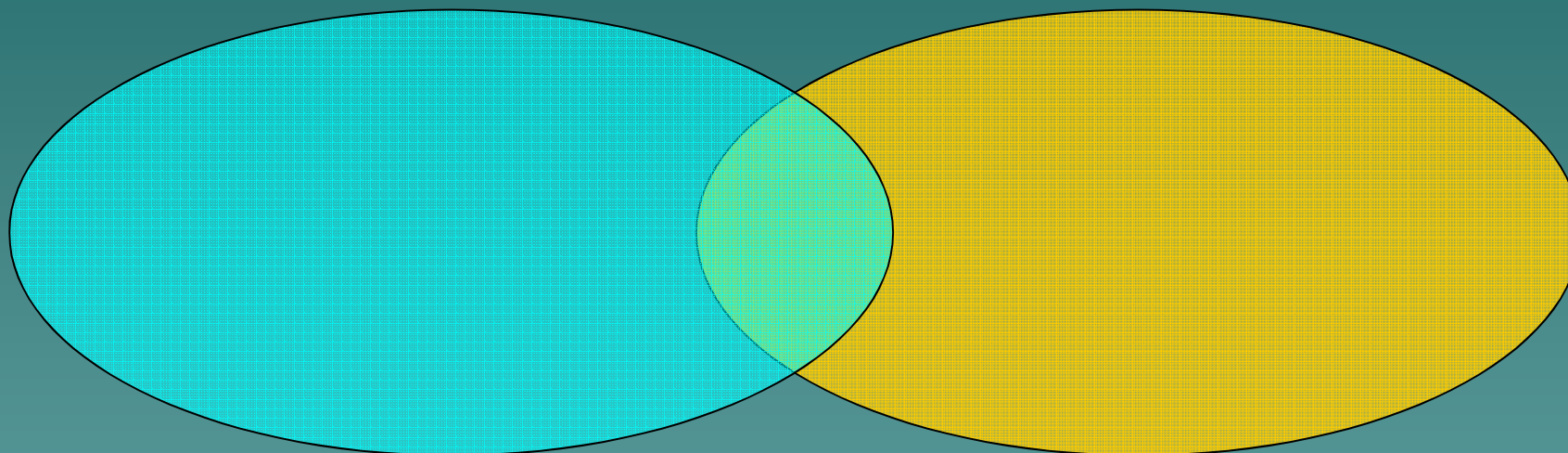
Pszichológiai nem = minek „érzi” magát

Nemi szerep = életforma

Férfi

A két nem társadalmi konvenció

Nő

túl férfias férfi

100 % férfi

átlagos férfi

nőies férfi

uniszex
/interszex

férfias nő

erős nő

100 % nő

túl nőies nő

Az anyák kiemelt szerepe!

Az alkohol, drog, morfin, heroin, stb, + a régi típusú
altatók:

ezek a magzati agy

endorfin receptorait izgatják,

azok pedig emiatt odabenn, még a születés előtt

radikálisan „letiltják”

a nemi hormonok termelődését

így a magzat „férfiatlan” lesz

- kevesebb tesztoszteront termel, emiatt
agya is „nőiessé” válik:

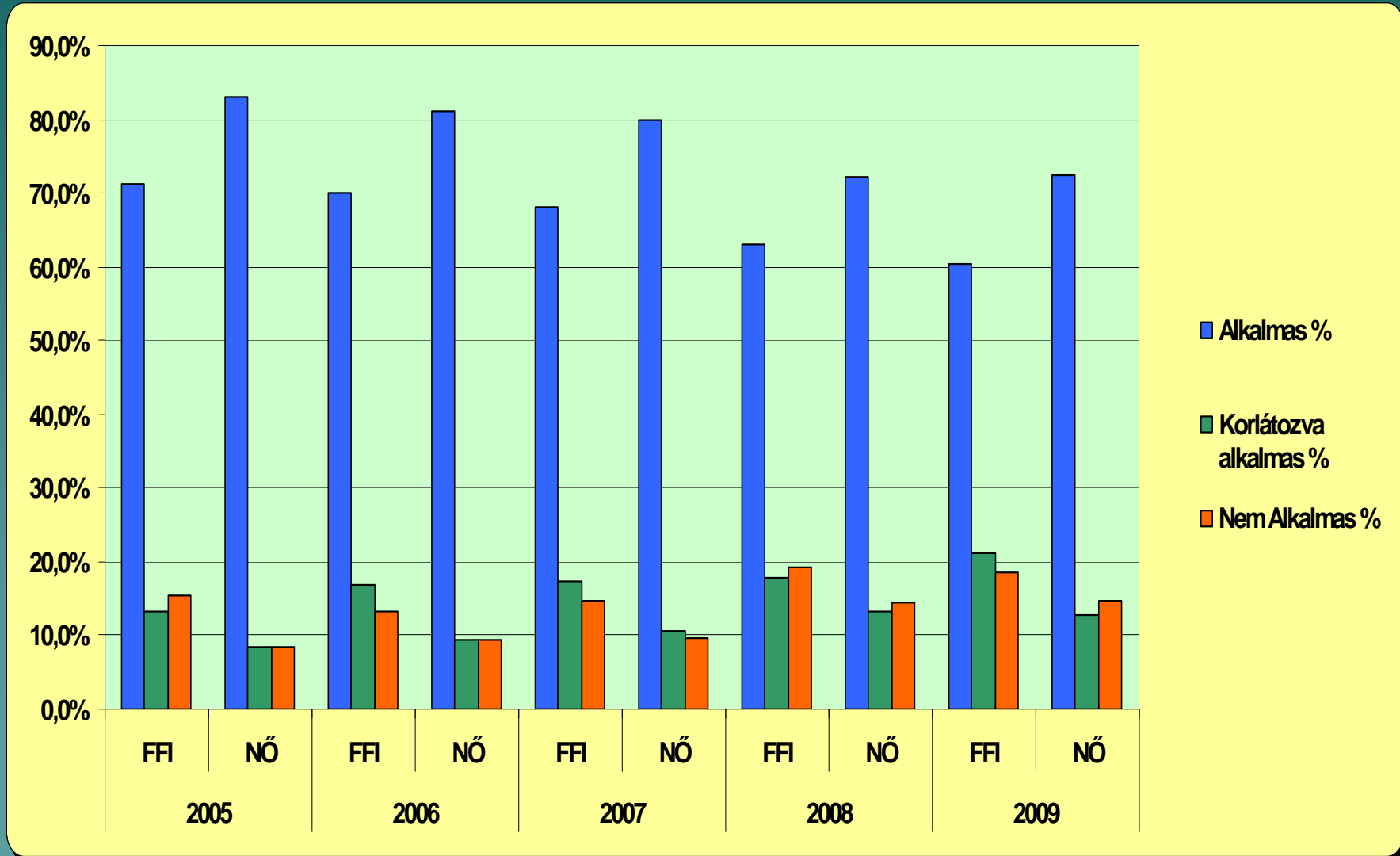
a két agyfél szimmetrikusabb marad, ezzel
párhuzamosan viselkedése is „puhább” lesz,
kerülik a kiállást, az agressziót, a kemény testi
sportokat és alaklításuk is gyengébb.

New York, Columbia Egyetem,
Dominique Toran-Allerand: kísérletek,
újszülött magzatokat nagy adag hormonnal kezelt,

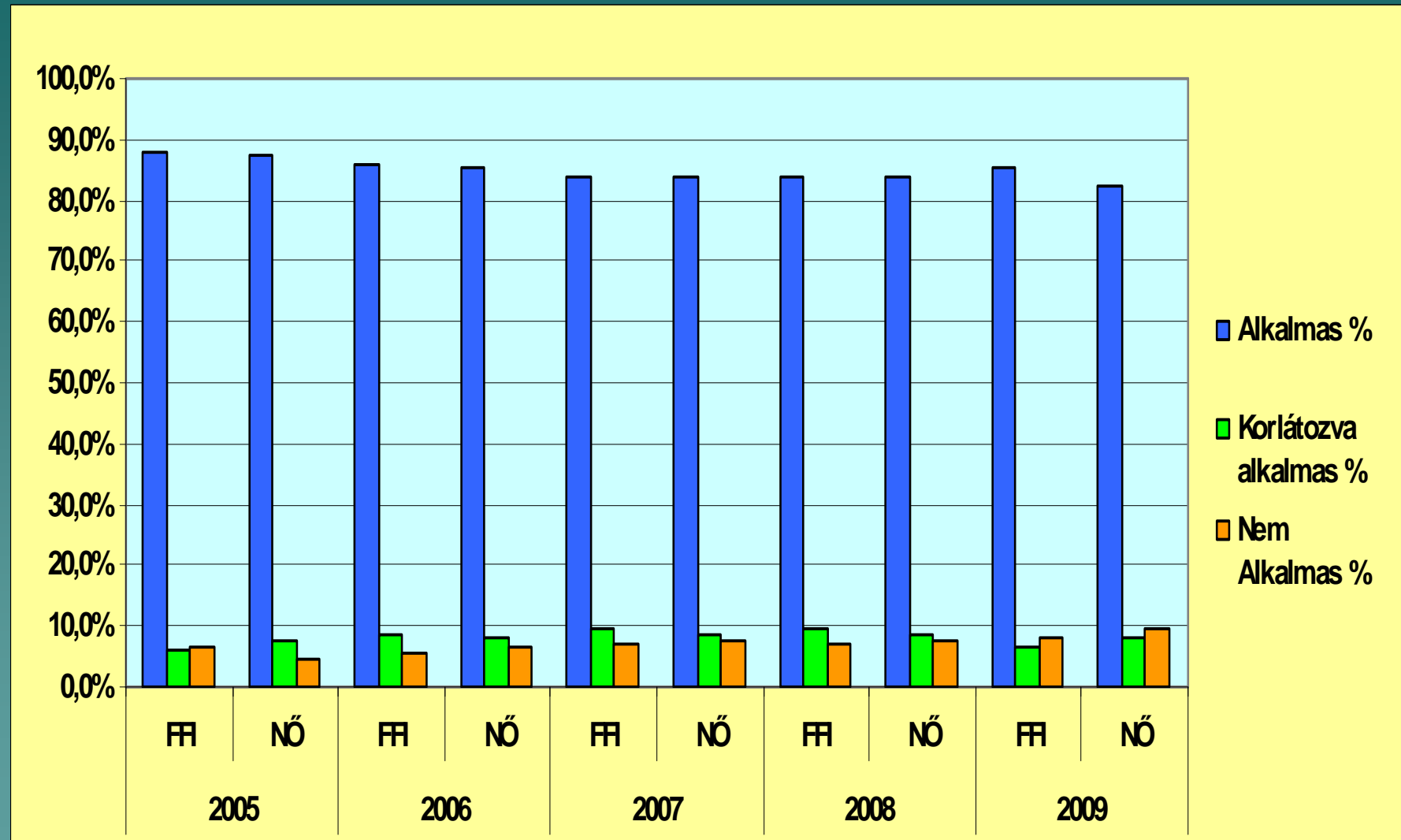
ez a nőstényeket „férfiasította”

a hímeket viszont a
hormonhiány „nőiesíti”.

Nők – férfiak megfelelési aránya

Ötödik sikertelen vizsga utáni vizsgálat

Urbán-Frendl Ildikó - "NEMI KÜLÖNBSÉGEK A KÖZLEKEDÉSBEN" C.KTE-
NKH KONFERENCIA 2014.10.11.

A férfiak versengő viselkedésének eredete

A kockázatkereső magtartás, versengés, a testi erőben történő vetélkedés - az intraszexuális szelekció alapja
(= a nemen belül, a párért)

Ma megjelenik a versenysportok preferálásában, s a gyorsajtásban is, melyek= rituális versengések, a középkori lovagi tornák mai megfelelői

Funkciójuk a „sorrend” kialakításán túl a legjobb nők megszerzése is – ld. Forma 1 „boxcicái”

Összefüggésben áll e viselkedéssel a fiatal férfiak -18-40 – nagyobb mértékű mortalitása, melyet mind a baleseti, mind a bűnügyi statisztikák megerősítenek

A „női tulajdonságok” evolúciója

Herbert Simon: a normakövetési hajlam (docilitás) is evolúciós termék, a szelekció folyamán választódott ki.

Azok az egyének, akik megtanulják és követik csoportjuk normáit, előnyben vannak, mert mások tudására is alapozhatnak.

A csoportnormák követése elősegíti a túlélést.

Azonosság a „teremtésben”

Az evolúciós pszichológiából tudjuk, hogy ez a rangsorképző viselkedés korábbi, ismert az állatvilágban is, tehát nem a női nemmel való rivalizáció kulturális terméke. Ez azért fontos, mert a két nem viszonya alapvetően nem a rivalizáción alapul.

A nemzésnek **ugyanakkora a biológiai jelentősége**, mint a várandósságnak és szülésnek, ami ebben az értelemben nem a rivalitásról szól, hanem az egymásrautaltságot és kooperációt fejezi ki.

Különbség a „teremtésben”

A férfi számára egy érintés a varázspálcával,
A nő viszont nem csupán a megfogadás befogadója,
számára a teremtés egy hosszú folyamat,
melyben ő a teremtés letéteményese, székhelye
is. 9 hónapon át viseli a gondoskodás, építés,
óvás felelősségét – s ez olyan változásokat idéz
elő a női személyiségben, mely hosszútávon
biztosítja a gondoskodás, mint egyetemes
jellemvonás létét, azaz az utakon a többiekre is
„vigyáz”, vagyis ezzel a világnézettel nem fér
össze mások gondatlan veszélyeztetése, sem a
rombolás.

NŐK A VOLÁNNÁL - korok és korszakok a Magyar autóvezetés történetében

30'-as évek	Muráti Lili Maseratija – azaz a kivételesek kiváltsága, de jelen vannak a női vezetők
40'-es évek	Háborús „dömping” – jellemzően katonai, a női vezetők eltűnése
50'-es évek	„párt-kiváltság” – nincsenek női vezetők
60'-as évek	„szórvány-hozzáférés”, évekig tartó „sorban-állás” a „befizethetőségig” jellemzően férfi vezetők az utakon
70'-es évek	Könnyebbedő hozzáférés az autóvásárláshoz, lassan bővülő személygépkocsi-park – kialakul az „egyautós családmódel” – kevés női jogosítvány jelenik meg, és töredék női vezető
80'-es évek	A női vezetők száma emelkedik, de az autóhoz való hozzáférésük erősen korlátozott az „egyautós családmódel” miatt
90'-es évek	teljes mértékben „felszabadul” az autópiac, robbanásszerűen nő a gépjárműpark, tömegesen jelennek meg a „hivatali gépkocsik”, kialakul a „kétautós családmódel”, rengeteg női vezető az utakon, az üzleti szférában a magas fizetések és az „autós szinglik” és „autós juppyk” térhódítása
2000-es évek	tömegesen jelennek meg a nők a forgalomban, a „női juppyk” rontják a női vezetés „hagyományos goodwilljét”

Urbán-Frendl Ildikó - "NEMI KÜLÖNBBSÉGEK A KÖZLEKEDÉSBEN" C.KTE-

Objektív különbségek a női és férfi „vezetésben”

Női vezetési jellemzők	Férfi vezetési jellemzők
Jellemzően „kicsi”, „női” kocsit vezet = sokszoros veszélyeztetettség	A család „nagy” kocsiját vezeti
Rövidebb távokat vezet	Hosszú távokat vezet
Kevesebb összkm/év	Jelentősen több összkm/év
„szolgáltató” funkcióval vezet – gyerek ovi, nagy orvos, stb	„Magát” viszi – üzleti utakra
Kevés hivatásos vezető	Sok hivatásos vezető

Viselkedésbeli különbségek a női és férfi „vezetésben”

Női vezetés	Férfi vezetés
Biztonságos, szabálykövető	A szabály én magam vagyok= diktátori attitűd, függetleníti magát
Óvatos, másokra is figyelő, körültekintő – nem képes függetleníteni magát	Versengő, agresszív, merész, „rangsorképző” hozzáállás, státusszimbólumok, társadalmi hely és szerep
Saját képességek alulértékelése, önbizalomhiány	Magabiztosság, lendület, saját képességek túlértékelése
„női”-szocializáció = légy türelmes, figyelmes, gondoskodó	„férfi” szocializáció= légy erős, bátor, győzz le mindenkit
„női”vezetési-szocializáció= „kisebbségi effektus”, a mellette ülő ffi belebeszél, irányít	„férfi” vezetési-szocializáció= mindent te tudsz a legjobban
Ittasan sosem ül autóba	Ittasan is autóba ül
Kritikus helyzetek lehető elkerülése óvatossággal/vészhelyzetben pánik	Kritikus helyzetek „bevállalása”/jól reagál le a veszélyhelyzeteket
Következmény: max. apró koccanások	Következmény: jellemzően súlyos balesetek

Urbán-Frendl Ildikó - "NEMI KÜLÖNBBSÉGEK A KÖZLEKEDÉSBEN" C.KTE-

NKH KONFERENCIA 2014.10.11.

17

A balesetek legfőbb okai

Magyarországon évente 25.000 ember sérül meg és 1000 ember hal meg közlekedési balesetben.

- ◆ Túlzott sebesség
- ◆ Helytelen elsőbbségadás + irányváltás
- ◆ Figyelmetlenség
- ◆ Helytelen előzés

Mind betudható az agresszív, rangsorképző magatartás következményének

Összegzés

A két nemre jellemző más-más érték – és képesség-dominancia publicitása – és függetlenítése - segíthet a következő generációk tudatos értékválasztásában.

A rangsorképző magatartás a férfiak esetében oly mélyen gyökerező parancs, - és hormonális támogatottság -hogy ennek megfelelő erősségű intervenciók képesek csak ellensúlyként szerepelni.

A „NŐI VEZETŐ” „hagyományos” értékei – a másokra figyelés, az együttműködés - javíthatnak és segíthetnek a közlekedés élhetőbbé tételében.

Az egymásért - is – vállalt felelősség „beillesztése” mindkét nem értékrendszerébe is segíthet .

Lehetséges „ellensúlyok”

Az „objektív felelősség” hatásaiból látjuk, hogy a szigor és a következetes szankció egyértelműsége hatásos.

Hatásos eszköz lehet a proszociális magatartás korai kialakítása.

Az együttműködés képzése, megtanítása.

A közlekedés szabályaiban az együttműködés megjelentetése, preferenciája, dominanciája. (pl. angol „KRESZ”)

Az együttműködés megjelenésének jutalmazása- ünneplése.

A szabálykövetés evolúciós mélységeire támaszkodás, azaz értékeinek kibontása, erősítése.

Urbán-Frendl Ildikó - "NEMI KÜLÖNBSÉGEK A KÖZLEKEDÉSBEN" C.KTE-
NKH KONFERENCIA 2014.10.11.

Köszönöm a figyelmet!